

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

SAVGIN - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 13304/03)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

2 Şubat 2010

İşbu karar Sözleşme'nin 44 / 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup şekli bazı düzeltmelere tabi tutulabilir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan ve (13304/03) başvuru no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşları Esmer Savgın ve Kerem Savgın'ın (başvuranlar) 1 Nisan 2003 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuranlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından M. Vefa tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1977 ve 1981 doğumlu olup Bitlis'te ikamet etmektedir. İlk başvuran ikinci başvuranın kız kardeşidir.

21 Mart 2001 tarihinde, Nevruz bayramı vesilesiyle (kürt ve iranlıların geleneksel ilkbahar ve yeni yıl bayramı), başvuranların da aralarında bulunduğu yirmi kadar mahalleli yakılan bir ateş etrafında toplanarak, kürtçe şarkılar söylemişlerdir. Polis güçleri oradakileri filme almış ve daha sonra tutuklamıştır.

Polisler tarafından 21 Mart 2001 tarihinde düzenlenen tutuklama tutanağına göre, Kerem ve Esmer Savgın bölücü sloganlar attıkları ve lastik yaktıkları gerekçesiyle gözaltına alınmıştır.

22 Mart 2001 tarihinde, çekilen video görüntülerini inceleyen polisler; bilhassa başvuranların da içerisinde bulunduğu katılımcıların kürtçe şarkı söyleyip, dans ettiklerini ve daha sonra « *Biji Apo* [Abdullah Öcalan], *Çeteler Mecliste*, *Leyla Zana hapiste* » gibi sloganlar attıklarını tespit etmişlerdir.

23 Mart 2001 tarihinde, Kerem Savgın avukatının bulunmadığı bir ortamda polis tarafından dinlenmiştir. İlgili şahıs kendisinin Nevruz bayramı dolayısıyla şarkı söyleyip, dans eden grubun arasında olduğunu ifade etmiş ve grupla birlikte « *Biji Apo*, *Serok Apo* » (« Yaşasın Apo, Başkan Apo ») gibi kürtçe sloganlar attığını kabul etmiştir. Sloganların yasadışı olduğunu bilmediğini söyleyen ilgili şahıs, PKK'nın (Kürdistan İşçi Partisi, yasadışı silahlı terör örgütü) lideri Abdullah Öcalan'a saygılarını belirtmek için slogan attıklarını ve kendisinin hiçbir partiye üye olmadığını ifade etmiştir.

Aynı gün, Esmer Savgın avukatının bulunmadığı bir ortamda polis tarafından dinlenmiştir. İlgili şahıs erkek kardeşiyle aynı yönde ifade vermiştir.

24 Mart 2001 tarihinde, başvuranlar avukatlarının bulunmadığı bir ortamda Tatvan Cumhuriyet Savcısı ve Hakimi tarafından dinlenmiştir. Başvuranlar, gözaltı sırasında verdikleri ifadeleri yinelemişlerdir. Hakim, Kerem Savgın'ın tutuklanmasına, Esmer Savgın'ın ise tahliyesine karar vermiştir.

3 Nisan 2001 tarihinde, Van Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı (« Devlet Güvenlik Mahkemesi») başvuranların da aralarında bulunduğu on altı kişi hakkında cezai kovuşturma başlatmıştır. Cumhuriyet savcısı, ilgili şahısları Nevruz bayramına katılmak, ateş yakmak, elleriyle zafer işareti yaparak şarkı söylemek ve *Biji Apo*, *Çeteler Mecliste*, *Leyla*

Zana hapiste gibi yasadışı sloganlar atmakla suçlanmış, PKK'ya yardım ve yataklık ettikleri gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi gereğince mahkûm edilmelerini istemiştir.

Başvuranlar, Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde sözkonusu sloganları atmadıklarını savunmuşlardır.

7 Ağustos 2001 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi Kerem Savgın'ın tahliyesine karar vermiştir.

25 Aralık 2001 tarihli kararında Devlet Güvenlik Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi ile Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesine dayanarak ve başvuruların ifadeleri de dahil dosyada yer alan tüm unsurları dikkate alarak, ilgili şahısları PKK'ya yardım ve yataklık suçundan üç yıl dokuz ay hapis cezasına mahkûm etmiştir. Karar gerekçesinde, başvuruların slogan attıkları yönündeki iddiaları mahkeme önünde kabul etmedikleri kaydedilmiştir. Mahkeme, olay ve tutuklama tutanaklarına dayanarak, genç ve çocuklardan oluşan yaklaşık yirmi kişilik bir grubun lastik yaktıklarını ve yakılan ateş etrafında şarkı söyleyerek, dans ettiklerini belirlemiştir. Bayrama katılanlar dans ederken « *Biji serok Apo* » ve « *Çeteler Mecliste, Leyla Zana hapiste* » şeklinde sloganlar atmışlar ve gençlerden biri slogan atarken aynı zamanda zafer işareti yapmıştır. Mahkeme, Nevruz bayramının geleneksel amacından saptırıldığı ve PKK tarafından kullanılarak propaganda aracı haline getirildiği, bu vesileyle PKK'yı öven sloganlar atıldığı ve bu eyleme katılan başvuruların bölücü terör örgütü PKK'ya yardım ve yataklık suçunu işledikleri kanaatine varmıştır.

20 Şubat 2002 tarihinde, başvurular Yargıtay önünde tamamlayıcı savunmalarını sunmuşlardır. Başvuranlar, bu savunmada çekilen video görüntülerine bakarak kimlerin slogan attığını belirlemenin imkânsız olduğunu, zaten DGM'nin de bu video görüntülerine baktıktan sonra ihtilaflı sloganları kimin attığını belirleyemediğini ve büyük olasılıkla sözkonusu video kasetlerinin Nevruz bayramında çekilen dans görüntüleri olduğunu ileri sürmüşlerdir. Başvuranlar, böyle sloganlar atmadıklarını ve gözaltı sırasında verdikleri ifadelerin baskı altında alındığını savunmuşlardır. Başvuranlar son olarak, atılan sloganların içerik ve anlamlarını bilmediklerini ileri sürmüşlerdir.

Yargıtay başsavcısının yazılı görüşü başvurulara tebliğ edilmemiştir.

17 Ekim 2002 tarihinde Yargıtay, Devlet Güvenlik Mahkemesi kararını onamıştır.

Başvuranlar, cezalarını çekmek üzere Bitlis cezaevine konulmuştur.

13 Ağustos 2003 tarihinde, 4963 sayılı yasanın yürürlüğe girmesinden sonra, Devlet Güvenlik Mahkemesi başvurulara isnat edilen eylemlerin Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi anlamında bir suç oluşturmaktan çıktığını kaydetmiştir. Bunun sonucu olarak, mahkeme ilgili şahsıların mahkûmiyetini kaldırmış ve serbest bırakılmalarına hükmetmiştir. Herhangi bir temyiz başvurusu olmadığından, bu karar 20 Ağustos 2003 tarihinde kesinleşmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 10. VE 11. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, slogan attıkları için ceza mahkemesi tarafından mahkûm edildiklerinden şikâyetçi olmaktadır. Bu bağlamda başvurular, ceza kanunu hükümlerinde mevcut olmayan –

slogan atmak – suçundan ceza aldıklarını savunmaktadır. Başvuranlar, AİHS'nin 6, 7, 10 ve 11. maddelerine atıfta bulunmaktadır. Şikâyetlerin özünü ve dile getiriliş şeklini dikkate alan AİHM, bunların AİHS'nin aşağıdaki gibi kaleme alınan 10. maddesi açısından incelenmesine karar vermektedir:

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümet, öncelikle başvuranların, serbest bırakıldıktan sonra, 466 sayılı yasa hükümleri gereğince tazminat davası açabileceklerini savunmaktadır. Hükümete göre, başvuranlar bunu yapmayarak iç hukuk yollarını tam olarak tüketmemişlerdir.

Başvuranlar, Hükümetin savına karşı çıkmakta ve bu yasanın yalnızca yasadışı tutuklamalar için geçerli olduğunu ve kendi durumlarını kapsamadığını ileri sürmektedir.

AİHM, Hükümetin ileri sürdüğü itiraz yolunun, Anayasa veya yasalara aykırı olarak özgürlükten mahrum bırakma durumlarında tazminat ödenmesini öngördüğünü kaydetmektedir. AİHM, başvuranların mahkûmiyetinin kaldırılması verilen cezayı yasaya aykırı hale getirmediğinden, mevcut davada böyle bir durumun söz konusu olmadığını gözlemlemektedir. AİHM, ayrıca ilgili şahsıların AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunduklarını, dolayısıyla 5. maddedeki hükümlerin ihlal edilmesi nedeniyle tazminat elde etmek için bir itiraz yolu bulunmadığından değil, slogan attıkları için ceza mahkemesinde mahkûm edildiklerinden şikâyetçi olduklarını gözlemlemektedir. Bunun sonucu olarak, Hükümetin bu itirazı kabul edilemez.

Hükümet, başvuranların ulusal mahkemeler önünde ifade özgürlüğüyle ilgili bir dava açmadıklarını savunarak, iç hukuk yollarının tüketilmediği yönünde ikinci bir itiraz dile getirmektedir. Hükümet, başvuranların bir terör örgütüne yardım ve yataklık suçundan yargılandıklarını ve ceza davası sırasında slogan atmanın yasalara aykırı olduğunu bilmediklerini iddia ederek, kendilerine isnad edilen suçları reddettiklerini belirtmektedir.

Başvuranlar, Hükümetin bu savına karşı çıkmakta ve AİHS'nin 10. maddesine dayalı şikâyetlerini Van Devlet Güvenlik Mahkemesi ve Yargıtay önünde dile getirdiklerini savunmaktadır.

AİHM, ilk önce AİHS'nin 35. maddesinin 1. paragrafında dile getirilen iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralının temelinde, AİHM'ne başvurmadan önce başvuranın, Savunmacı Devlet'e yürürlükteki ulusal yasaların sunduğu hukuki kaynakları kullanarak iç hukuk yollarıyla etkili ve yeterli bir şekilde iddia edilen ihlali telafi etme fırsatı vermesi gerektiğinin yattığını hatırlatmaktadır. Bu hüküm « belli bir esneklik çerçevesinde ve aşırı bir biçimcilığe kaçmadan » uygulanmalıdır; bunun için ilgili şahsın şikâyetlerini Strazburg'ta dile getirmeden önce «en azından özü itibarıyla ve iç hukukta belirlenen koşul ve sürelerde» ulusal mahkemeler önünde dile getirebilmesi yeterlidir (*Fransa aleyhine Fressoz ve Roire davası* [GC], n° 29183/95, prg. 37, CEDH 1999-I).

AİHM, daha sonra kitap, gazete, dergi ve diğer benzer yayınlar dışında örneğin bir söylevde (*Türkiye aleyhine Karkın davası*, n° 43928/98, prg. 10 ve 34, 23 Eylül 2003), bir broşürde (*Türkiye aleyhine Baran davası*, n° 48988/99, prg. 29, 10 Kasım 2004), bir kitapçıkta (*Avusturya aleyhine Unabhängige Initiative Informationsvielfalt davası*, n° 28525/95, prg. 9, CEDH 2002-I, ve *Türkiye aleyhine Özer davası*, n° 35721/04 ve 3832/05, prg. 6, 5 Mayıs 2009), bir basın açıklamasında (*Türkiye aleyhine Çetinkaya davası*,

n° 75569/01, prg. 28, 27 Haziran 2006), bir karikatürde (*Romanya aleyhine Cumpănă ve Mazăre davası* [GC], n° 33348/96, prg. 22, CEDH 2004-XI), bir reklam anonsunda (*Avusturya aleyhine Krone Verlag GmbH & Co. KG davası* (n° 3), n° 39069/97, prg. 11, CEDH 2003-XII, ve *İspanya aleyhine Casado Coca davası*, 24 Şubat 1994, prg. 50, seri A n° 285-A), reklam sloganıyla birlikte sunulan bir çizimde (*Fransa aleyhine Leroy davası*, n° 36109/03, prg. 6 ve 27, 2 Ekim 2008), basın yoluyla propagandada (*Türkiye aleyhine Hünkar Demirel davası*, n° 10365/03, prg. 5, 6 ve 9, 14 Haziran 2007) ve cep telefonlarıyla gönderilen kısa mesajlarda (*Türkiye aleyhine Bahçeci ve Turan davası*, n° 33340/03, prg. 5 ve 6, 16 Haziran 2009) ifade özgürlüğünün uygulandığı yerleşik içtihadını hatırlatmaktadır. Eksiksiz olmayan bu içtihat ışığında AİHM, veciz ve çarpıcı niteliği öne çıkarılarak, özellikle güncel bir konuda kamuoyunun dikkatini çekmek üzere reklam ve siyasi propaganda amaçlı kullanılan bir sloganın da AİHS'nin 10. maddesi kapsamına girdiği kanaatindedir.

Mevcut davada AİHM, ulusal mahkemelerde başvuranlar aleyhine açılan ceza davasının, ihtilaflı sloganları attıkları ve PKK lehine propaganda yaptıkları için onları mahkûm etmek amacını taşıdığını not etmektedir. AİHM'nin takdirine sunulan dosyadaki unsurlara bakıldığında, ihtilaflı sloganları atmadıklarını savunsalar da başvuranların, esas itibarıyla, Nevruz bayramı dolayısıyla şarkı söyleyip, dans ederek ifade özgürlüğü haklarından yararlandıkları anlaşılmaktadır. Bu itibarla, AİHM, ilgili şahısların ulusal mahkemeler önünde «en azından özü itibarıyla» AİHS'nin 10. maddesine dayalı şikâyetlerini dile getirdikleri kanaatine varmaktadır (*Türkiye aleyhine Özgür Radyo-Ses Radyo Televizyon Yayın Yapım Ve Tanıtım A.Ş. davası* (n° 1), n° 64178/00, 64179/00, 64181/00, 64183/00 ve 64184/00, prg. 68, 30 Mart 2006). Dolayısıyla, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediğine dayalı bu itirazının reddedilmesi uygun olacaktır.

Hükümet, daha sonra başvuranların AİHS'nin 34. maddesi anlamında mağdur sıfatının olmadığına dayalı bir kabuledilemezlik itirazı dile getirmektedir. Hükümete göre, Van Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin başvuranların mahkûmiyetini iptal eden kararı, aynı zamanda bağlı olan tüm sonuçları da iptal etmiştir.

Başvuranlar, Hükümetin bu savına karşı çıkmaktadır. Başvuranlar, Van Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 13 Ağustos 2003 tarihinde lehte karar verdiğini kabul etmektedir. Bununla birlikte, başvuranlara göre, bu kararın alınmasından önce yine de iki yıl beş ay sekiz gün süreyle hapis yatmışlardır.

AİHM, 34. maddedeki «mağdur» ibaresinde ihtilaflı eylem ya da ihmalden doğrudan etkilenen ve 41. madde kapsamında ele alınan bir zarar oluşmasa bile AİHS hükümlerinden birinin ihlaline maruz kalan kişinin tanımlandığı yerleşik içtihadını hatırlatmaktadır. Bu itibarla, ulusal yetkililer açıkça ya da özünde onaylamadıkça ve AİHS'nin ihlalinin dolayı kişi tazmin edilmedikçe, başvuran lehinde alınan bir karar ya da önlem o kişiyi “mağdur” statüsünden çıkarmaya yeterli olamayacaktır (*Saime Özcan-Türkiye*, n° 22943/04, 15 Eylül 2009, et *Öztürk-Türkiye* [BD], n° 22479/93).

AİHM, mevcut davada 4963 sayılı yasanın yürürlüğe girmesi ve slogan atmanın eski Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi anlamında suç teşkil etmemesi dolayısıyla Van Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 13 Ağustos 2003 tarihinde başvuranları mahkûm eden hapis cezasının infazını tüm sonuçlarıyla birlikte kaldıran ve ilgili şahısları serbest bırakan kararı verdiğini kaydetmektedir. Bununla birlikte, bu kararın ancak 13 Ağustos 2003 tarihinde, yani başvuranların ilk mahkûmiyetinden bir yıl sekiz ay sonra alındığını hatırlatmak yerinde olacaktır. Bu süre içerisinde, başvuranlar hapis cezalarının bir kısmını çekmişlerdir (*Türkiye*

aleyhine Aslı Güneş davası (karar), n° 53916/00, 13 Mayıs 2004, ve *Saime Özcan* ilgili bölüm, prg. 17). Bu itibarla, Hükümetin bu itirazının reddedilmesi gerekir.

AİHM, başvurunun bu bölümünün AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka bir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla, bu şikâyetin kabuledilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

B. Esasa ilişkin

Hükümet, müdahalenin meşru amacı ve mevcut dava koşulları dikkate alındığında, başvuranların mahkûmiyetinin zorlayıcı bir toplumsal ihtiyaca cevap verdiğini ve izlenen meşru amaçla orantılı olduğunu savunmaktadır.

Hükümet ayrıca, ilgili şahısların eski Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi gereğince bir terör örgütüne yardım ve yataklık etme suçundan yargılanıp, mahkûm edildiklerini hatırlatmaktadır. Dolayısıyla Hükümetin düşüncesine göre, başvuranların ifade özgürlüğü hakkına herhangi bir müdahale olmamıştır.

Başvuranlar ise, mahkûmiyetlerinin bir müdahale oluşturduğu görüşündedir.

AİHM'nin kanaatine göre, başvuranların cezai hüküm giymelerinin slogan atma özgürlüğünü de kapsayan ifade özgürlüğü haklarını kullanmalarına başlı başına bir « müdahale » oluşturmaktadır.

Böylesi bir müdahale, « yasayla öngörüldüğü », 10. maddenin 2. paragrafında dile getirilen bir ya da daha fazla meşru amaca yönelik olduğu ve bu amaç veya amaçlara ulaşmak için « demokratik bir toplumda gerekli » olduğu durumlar dışında 10. maddeye aykırıdır.

AİHM, sözkonusu mahkûmiyetin Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi ile Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesine dayandığını kaydetmektedir. Buradan yola çıkarak AİHM, ihtilafli müdahalenin « yasayla öngörüldüğü » kanaatine varmaktadır.

AİHM ayrıca, müdahalenin AİHS'nin 10. maddesinin 2. paragrafı anlamında ulusal güvenlik ve kamu düzeninin korunması gibi meşru amaçları olduğunu gözlemlemektedir. Geriye müdahalenin « demokratik bir toplumda gerekli » olup olmadığının belirlenmesi kalmaktadır.

Bu konuda AİHM, atılan sloganlarda kullanılan ifadelere ve hangi bağlamda – burada Nevruz bayramı dolayısıyla - atıldığına özel bir dikkat göstermektedir. AİHM ayrıca, incelemesine sunulan olayın koşullarını, özellikle terörle mücadelenin zorluğunu göz önüne almaktadır (*İbrahim Aksoy*, ilgili bölüm, prg. 60, *Türkiye aleyhine Zana davası*, 25 Kasım 1997, prg. 55, *Karar ve hükümlerin derlemesi* 1997-VII, ve *Türkiye aleyhine Incal davası*, 9 Haziran 1998, prg. 58, *Derleme* 1998-IV).

AİHM, sözkonusu sloganların şiddet kullanma, silahlı direniş veya ayaklanma çağrısı ve kine teşvik gibi AİHM'nin değerlendirmesi gereken temel unsurları içermediğini gözlemlemektedir (*Bahçeci ve Turan*, ilgili bölüm, prg. 31, ve *Türkiye aleyhine Gerger davası* [GC], n° 24919/94, prg. 50, 8 Temmuz 1999). Bu sloganlar ayrıca, tanınmış kişilere karşı derin ve mantıksız bir nefret telkin ederek şiddeti teşvik etmeye yönelik değildir. (Bkz *a contrario*, *Türkiye aleyhine Sürek davası* (n° 1) [GC], n° 26682/95, prg. 62, CEDH 1999-IV).

AIHM, söz konusu müdahalenin orantılılığını ölçmek için verilen cezaların niteliği ve ağırlığının da dikkate alınması gereken unsurlar arasında olduğunu hatırlatmaktadır. Mevcut davada, AIHM başvuranlar aleyhine verilen üç yıl dokuz aylık hapis cezasının kaldırıldığını not etmektedir. Ancak, AIHM başvuranların tüm bunlara rağmen kesinleşen bir mahkûmiyet aldıklarını ve kaldırılmadan önce cezalarının bir kısmını çektiklerini kaydetmektedir (*Emir*, ilgili bölüm, prg. 39).

AIHM, mevcut davada ortaya çıkan sorunların incelendiği benzer davalara daha önce de baktığını ve AIHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine hükmettiğini hatırlatmaktadır (bakınız, özellikle, *Türkiye aleyhine Ceylan davası* [GC], n° 23556/94, prg. 38, CEDH 1999-IV ; *Öztürk*, ilgili bölüm, prg. 74 ; *Türkiye aleyhine İbrahim Aksoy davası*, n° 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, prg. 80, 10 Ekim 2000 ; *Türkiye aleyhine Karkın davası*, n° 43928/98, prg. 39, 23 Eylül 2003, ve *Türkiye aleyhine Kızılyaprak davası*, n° 27528/95, prg. 43, 2 Ekim 2003). AIHM, mevcut davada Hükümetin farklı sonuca varmak için yeterli olgu ve argüman sunmadığı kanaatine varmaktadır.

Bunun sonucu olarak, AIHM başvuranların mahkûmiyetinin hedeflenen amaçlar açısından orantısız olduğu ve bu nedenle « demokratik bir toplumda gerekli » kabul edilemeyeceği sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla AIHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AIHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, Başsavcının temyiz başvurularının esası hakkında Yargıtay'a sunduğu yazılı görüşüne cevap verme imkânı bulamadıklarını ve gözaltı sırasında bir avukat yardımından yararlanamadıklarını iddia etmektedir. Başvuranlar, bu ihmallerin AIHS'nin aşağıdaki gibi kaleme alınan 1 ve 3c) paragraflarının ihlalini oluşturduğunu savunmaktadır.

AIHM, bu şikâyetlerin yukarıda incelenen şikâyetlerle bağlantılı olduğunu ve dolayısıyla bunların da kabuledilebilir ilan edilmesi gerektiğini kaydetmektedir.

Hükümet, başvuranların iddialarına itiraz etmektedir.

AIHM, daha önce de başvuranların şikâyetine benzer şikâyetler hakkında karar verme fırsatı bulduğunu ve Başsavcının yazılı görüşünün tebliğ edilmemesi ve bu yüzden başvuranın yazılı cevap verme imkânı bulamaması (*Göç*, ilgili bölüm, prg. 55) ve yine gözaltı sırasında başvuranın bir avukat yardımından yararlanamaması (*Salduz*, ilgili bölüm, prg. 45-63) dolayısıyla AIHS'nin 6. maddesinin 1 ve 3c) paragraflarının ihlal edildiğine hükmettiğini hatırlatmaktadır. Mevcut davayı *Salduz* ve *Göç* davalarında belirlenen ilkeler ışığında inceleyen AIHM, Hükümetin bu durumda farklı bir sonuca varmak için yeterli olgu ve argüman sunmadığı kanaatine varmaktadır.

Bu itibarla, AIHS'nin 6. maddesinin 1 ve 3c) paragrafları ihlal edilmiştir.

III. AIHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

Başvuranlar, cezaevinde tutuklu kaldıkları süre içerisinde uğradıkları maddi zarar karşılığında 5 000 Euro ve manevi tazminat olarak ise 10.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu tutarlara itiraz etmektedir.

AIHM, başvuranların maddi tazminat taleplerini hiçbir kanıt belgesiyle desteklemediğini kaydetmekte ve bu talebi reddetmektedir. Buna karşın, AIHS'nin 6. ve 10. maddelerinin ihlal edildiği tespitini dikkate alan AIHM, manevi tazminat olarak başvuranların her birine 10.000 Euro ödenmesinin uygun olacağı kanaatine varmaktadır.

Başvuranlar, ayrıca ulusal mahkemeler önünde görülen yargılama gider ve masrafları için 3.687 Euro ve AIHM önünde görülen yargılama gider ve masrafları için ise 3.160 Euro talep etmektedir. Başvuranlar buna ilaveten, herhangi bir kanıt belgesi sunmaksızın tercüme, posta, fotokopi ve sekreterlik masrafları için 5.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu taleplere karşı çıkmaktadır.

Taleplerin hiçbir kanıt belgesiyle desteklenmemesini dikkate alan AIHM, başvuranların bu talebini reddetmektedir.

C. Gecikme faizi

AIHM gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artışın ekleneceğini kaydetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AIHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AIHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın yazılı görüşlerinin başvuranlara tebliğ edilmemesi ve başvuranların gözaltında avukat bulundurma hakkından yararlanamaması nedeniyle AIHS'nin 6/1 ve 3 c) maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. a) AIHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından başvuranların her birine 10.000 (on bin) Euro manevi tazminat *ödenmesine*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AIHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 2 Şubat 2010 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.